

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/66/2021
Identifikačné číslo spisu: 6717202681
Dátum vydania rozhodnutia: 29.09.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6717202681.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Y. N., bývajúcej v Y, W. č. X, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kadnárova č. 83, IČO: 47 232 765, proti žalovanej COLORLAK SK, s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Zvolenská cesta č. 37, IČO: 36 254 487, zastúpenej spoločnosťou REKEN & PARTNERS Law Firm s. r. o., so sídlom v Bratislave, Tichá č. 45, IČO: 36 783 188, o náhrade nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 13 C 6/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. februára 2020 sp. zn. 12 Co 334/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou proti žalovanej domáhala, aby súd uložil žalovanej povinnosť vyplatiť žalobkyni sumu 5.000 € a uhradiť jej náklady v súvislosti s týmto súdnym konaním v lehote do troch dní od dátumu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej z titulu náhrady nemajetkovej ujmy. Táto jej bola spôsobená žalovanou ako jej zamestnávateľom v súvislosti s diskriminačným konaním voči jej osobe, konkrétne v odmietnutí poskytovania spresnených údajov, dôkazov, štatistík, výkonov týkajúcich sa práce žalobkyne ako bývalej zamestnankyne potrebných pre účely Sociálnej poisťovne na zistenie percentuálneho poškodenia zdravia po pracovnom úraze a za uvedenie nepresných a nepravdivých údajov v prvotnej snímke profesiogramu. Žalovaná tým uviedla Sociálnu poisťovňu do omylu pri určovaní percentuálnej miery poškodenia zdravia žalobkyne.

2. Okresný súd Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. marca 2018 č. k. 13 C 6/2017 - 274 žalobu zamietol (I.); rozhodol o trovách konania (II.).

2.1. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba žalobkyne nie je dôvodná. Mal za to, že zo žaloby nevyplýva, aké právo ustanovené osobitnými zákonmi malo byť konaním žalovanej porušené; aký mal byť dôvod diskriminácie; žaloba neobsahuje žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné dôvodne usudzovať, že v súvislosti s konaním žalovanej došlo vo vzťahu k žalobkyni k porušeniu

zásady rovnakého zaobchádzania; žalobkyňa neuviedla, akým spôsobom bola znížená jej dôstojnosť, spoločenská vážnosť alebo spoločenské uplatnenie. Aby bolo možné hovoriť o porušení zásady rovnakého zaobchádzania, musí existovať dôvodný záver o porušení zákazu diskriminácie. Tento zákon nie je vyjadrený len v antidiskriminačnom zákone, ale možno ho nájsť aj v ustanoveniach iných právnych predpisov. Zákon síce nekladie na žalobcu povinnosť vecného odôvodnenia žaloby vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, avšak samotná žaloba musí spĺňať kvalitatívnu podmienku porušenia tejto zásady *prima facie*. Uvedené však nezavaruje žalobcu dôkaznej povinnosti automaticky. Ak má žalobca objektívne možnosť získať dôkazné prostriedky za účelom preukázania svojich tvrdení, je v jeho záujme, aby tieto dôkazné prostriedky v žalobe uviedol. Ak sa tak nestane, vystavuje sa tým, okrem iného postupu súdu, ktorý neaplikuje procesný inštitút preneseného dôkazného bremena automaticky, ale až potom, čo dospeje k dôvodnému záveru, o možnom porušení práva na rovnaké zaobchádzanie. Ak súd k takému záveru nedospeje, vystavuje sa žalobca riziku procesného následku nesplnenia dôkaznej povinnosti, ktorým je zamietnutie žaloby. Ustanovenia zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou (ďalej len „Antidiskriminačný zákon“) upravujú porušenie zásady rovnakého zaobchádzania *expressis verbis*. Napriek tomu je z týchto ustanovení zrejmé, že k porušeniu uvedenej zásady dochádza pri diskriminácii so zákonom vymedzených dôvodov. Výpočet diskriminačných dôvodov je relatívne otvorený, keďže diskriminačný dôvod iného postavenia zahŕňa aj situácie, ktoré nie sú výslovne uvedené v enumerácii týchto dôvodov a predstavuje variabilný prvok v prípade situácií, ktoré zákonodarca nepredvídal. Demonstratívny výpočet antidiskriminačných dôvodov je zároveň prevenciou proti prípadnému nadmernému množstvu novelizácií týchto ustanovení. V kontexte situácií, ktoré možno subsumovať pod diskriminačný dôvod iného postavenia, by preto mal byť uplatňovaný princíp „*eiusdem generis*“, t. j. ide o situácie rovnakého, alebo podobného druhu, triedy alebo pôvodu. Súd v prípade posudzovania konkrétneho prípadu, v rámci ktorého obeť diskriminácie namieta porušenie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu iného postavenia aplikuje induktívny myšlienkový proces. Pomocou spoločného posudzovania výslovne uvedených dôvodov diskriminácie teda zisťuje, čo tieto dôvody spája a vystihuje. Účelom opísaného myšlienkového pochodu sudcu má byť zistenie, či ním posudzovaný dôvod iného postavenia, ktorý môže predstavovať nový dôvod diskriminácie je možné zahrnúť pod konštrukciu porušenia zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu iného postavenia. Spor spočívajúci v otázke porušenia dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania má svoje mantinely v antidiskriminačnej legislatíve, t. j. v hmotnom práve, ktorého súčasťou je výsledkom dlhodobého vývoja a ustálenej rozhodovacej práce najvyšších súdnych autorít, predovšetkým na nadnárodnej úrovni. Slovenská antidiskriminačná legislatíva poskytuje obetiam porušenia zásady rovnakého zaobchádzania extenzívnu mieru ochrany. Jej reflexiou je demonstratívny výpočet antidiskriminačných dôvodov. To však neznamená, že pod antidiskriminačný dôvod iného postavenia možno subsumovať akékoľvek dôvody. Je záujmom zákonodarcu, aby išlo len o také prípady, ktoré sú rovnako, alebo obdobne závažné ako dôvody vyjadrené v zákone *expressis verbis*. Predpokladom úspešnosti uplatnenia nárokov podľa § 9 Antidiskriminačného zákona je existencia protiprávneho diskriminačného konania, vzniknutá ujma týmto konaním a príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vzniknutou ujmom. Ak sa zamestnanec domáha u zamestnávateľa, aby mu poskytol náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, má zamestnanec v civilnom konaní procesnú povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť o tom, že bol konaním zamestnávateľa znevýhodnený v porovnaní s inými zamestnancami toho istého zamestnávateľa. Žalobkyňa tieto skutočnosti v konaní hodnoverným spôsobom nepreukázala, hlavne že by konaním zamestnávateľa bola znevýhodnená v porovnaní s inými zamestnancami toho istého zamestnávateľa.

2.2. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. februára 2020 sp. zn. 12 Co 334/2018 (č. l. 368) na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Zvolen z 26. marca 2018 č. k. 13 C 6/2017 - 274 nespojil na spoločné konanie vecí vedené na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 12 Co 334/2018 a pod sp. zn. 14 CoPr 6/2019 (I.); potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (II.); rozhodol o trovách odvolacieho konania (III.).

3.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne, s jeho odôvodnením sa v celom rozsahu stotožnil (§ 387 ods. 1, ods. 2 CSP). V súvislosti s

návrhom žalobkyne na spojenie vecí odvolací súd konštatoval, že neboli naplnené podmienky v zmysle § 166 CSP (hospodárnosť konania), t. j. v tomto prípade by takéto opatrenie bolo v rozpore so záujmom oboch strán na rozhodnutí sporu podľa článku 17 základných zásad CSP, pretože by viedlo k oddialeniu rozhodnutia o odvolaní žalobkyne. Čo sa týka podstaty prejednávanej veci, odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie v tom, že žalobkyňa v žalobe ani počas konania nijak nevysvetlila v porovnaní s kým a z akého dôvodu jej odlišného postavenia mala byť diskriminovaná postupom žalovanej, ktorá jej podľa jej názoru neposkytla informácie, resp. súčinnosť vo vzťahu k určení percenta poklesu jej zárobkovej schopnosti v súvislosti s rozhodovaním Sociálnej poisťovne o jej nároku na úrazovú rentu. Základom každého civilného sporového konania (aj v prípade antidiskriminačného sporu) je to, že sa začína na základe žaloby, v ktorej musí žalujúci účastník vysvetliť na základe akých okolností si svoj nárok uplatňuje (§ 132 ods. 1 CSP). Žalobkyňa toto naplnila, jej žaloba bola prejednatelnou a tak odvolací súd zdôraznil, že základom skutkového vymedzenia ňou uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v čiastke 5.000 € bolo tvrdenie, že bola diskriminovaná zo strany zamestnávateľa tým, že tento jej odmietol poskytovať spresnené údaje, dôkazy, štatistiky a všetky podrobné podklady ako svojej bývalej zamestnankyni pre účely Sociálnej poisťovne, aby bola zistená percentuálna miera poškodenia jej zdravia po pracovnom úraze; a tiež v uvedení nepresných a nepravdivých údajov v prvotnej snímke profesiogramu, čím podľa nej mala žalovaná ako jej bývalá zamestnávateľka uviesť Sociálnu poisťovňu do omylu pri určovaní percentuálnej miery poškodenia jej zdravia. Takéto bolo základné skutkové vymedzenie podanej žaloby, od ktorého žalobkyňa odvodzovala svoj nárok na zaplatenie sumy 5.000 € a teda na toto mala zamerať svoju pozornosť a tvrdiť a preukázať (§ 311 CSP), že s ňou z určitého dôvodu žalovaná zaobchádzala inak ako s inou osobou v porovnateľnom postavení. Toto bolo podstatou sporu, pretože podstatou porušenia zásady nerovnakého zaobchádzania je zjednodušene povedané poškodzovanie, či znevýhodňovanie alebo obmedzovanie jednotlivca či skupiny osôb z dôvodu ich určitého odlišného postavenia. Preto nebolo pre rozhodnutie sporu právne relevantné, či podľa tvrdení žalobkyne jej boli znížené prémie, navýšený plán tržieb a podobne. Ani podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa nezadefinovala a nevysvetlila, čo bolo jej odlišným postavením (aká jej vlastnosť, či charakteristika) v zmysle § 2 ods. 1 Antidiskriminačného zákona, ktoré malo podľa nej viesť žalovanú k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania spočívajúceho v poskytovaní nepravdivých podkladov Sociálnej poisťovni. Zásada rovnakého zaobchádzania znamená, že porušiť ju možno len vtedy, ak sa s niekým zaobchádza iným spôsobom z určitého zákonom kvalifikovaného dôvodu (pohlavia, rasy). Na toto súd prvej inštancie zamerl správne svoju pozornosť a správne konštatoval, že žalobkyňa toto nepreukázala a ak žalobkyňa počas celého konania ani neuviedla zákonom uznaný a vymedzený dôvod, pre ktorý mala byť diskriminovaná, okresný súd sa nemusel zaoberať tzv. obráteným dôkazným bremenom (§ 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona). Uvedené neprichádzalo do úvahy, keďže nevznikla dôvodná pochybnosť o tom, že by k nejakej diskriminácii žalobkyne došlo zo strany žalovanej. Odvolací súd sa plne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že nebolo preukázané, že by svojím postupom žalovaná ako zamestnávateľka vo vzťahu k žalobkyni a Sociálnej poisťovni, žalobkyňu znevýhodnila, či inak postihla v porovnaní s inou osobou.

3.2. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, prípustnosť ktorého odvodzuje z § 420 písm. f/ CSP, § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (č. 1. 390).

4.1. Za nesprávny procesný postup oboch súdov nižšej inštancie, ktorým došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f/ CSP) vidí v tom, že sa vo svojich odôvodneniach nevysporiadali s jej argumentáciou. Má za to, že so žalobkyňou popísaného skutkového stavu vecí jasne vyplynulo, že za dôvod diskriminácie považuje svoje zranenie (pracovný úraz), ktoré bolo jedinou odlišnosťou medzi ňou a ostatnými zamestnancami. Napriek tomu, že sa snažila aj po pracovnom úraze zamestnávateľovi vyhovieť a rozhodla sa liečiť a podstúpiť operáciu až po skončení hlavnej sezóny, ako ju zamestnávateľ prosil, dostala výpoveď. V súvislosti s jej zranením ale napriek tomu splnila plán tržieb, ktorý jej zamestnávateľ ako jedinej zamestnankyni zvýšil o 50 % a súčasne jej boli znížené prémie o 40 %. Kolega, ktorý nastúpil po nej, nesplnil plán ani len v jednom mesiaci za dva roky následne. Žalobkyňa má za to, že oba súdy nižšej inštancie sa v odôvodnení svojich rozhodnutí obmedzili na konštatovanie, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno, nezaoberali sa však jej tvrdeniami

a ňou osvedčenými dôkazmi, na základe ktorých bolo možné dospieť k záveru, že ju zamestnávateľ diskriminoval kvôli jej pracovnému úrazu. Odôvodnenia súdov preto považuje za nepresvedčivé a nedostatočné. Súdby taktiež vôbec nevzali do úvahy a nevysporiadali sa s tým, že dôkazná situácia žalobkyne závisela od aktivity jej zamestnávateľa, väčšinu dôkazov žalobkyne zamestnávateľ nedodal a preto ani nemohla uniesť dôkazné bremeno. To je napokon aj dôvodom konštrukcie obráteného dôkazného bremena, aby sa diskriminovaný subjekt nedostal do dôkaznej núdze, ktorú zavini subjekt diskriminujúci.

4.2. Nesprávne právne posúdenie veci vidí žalobkyňa pri riešení právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), keď odvolací súd usúdil, že žalobkyňa nepreukázala kvalifikovaný dôvod diskriminácie, na základe toho neuniesla dôkazné bremeno a súdy sa už z tohto dôvodu nemuseli zabrať tzv. obráteným dôkazným bremenom. V súvislosti s tvrdeným odklonom žalobkyňa poukazuje na závery dovolacieho súdu a ústavného súdu v rozhodnutiach: uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 3. októbra 2011 sp. zn. 5 Cdo 10/2011 („Žalobca musí tvrdiť a zároveň aj predložiť také dôkazy - uniesť dôkazné bremeno, z ktorých možno dôvodne usúdiť, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. Následne sa presúva dôkazné bremeno na žalovanú stranu, ktorá má právo preukazovať svoje tvrdenia, že neporušila zásadu rovnakého zaobchádzania. Uvedenú postupnosť prechodu dôkazného bremena zo žalobcu na žalovaného je potrebné pokladať za zrejmú a nespornú“); nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 1. decembra 2015 sp. zn. III. ÚS 90/2015 („...dôkazná situácia v antidiskriminačných sporoch je typická tým, že požiadavka, aby žalujúca strana musela preukázať, že bola diskriminovaná je z povahy veci vylúčená. Preto podľa § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona postačuje oznámiť konajúcemu súdu skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo.“); nález ústavného súdu z 24. januára 2019 sp. zn. IV. ÚS 30/2019 („...špecifikom antidiskriminačných sporov je tzv. obrátené dôkazné bremeno v spore. V prípade antidiskriminačných sporov v zmysle cit. ust. § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona platí, že žalobca nemusí preukazovať kvalifikovaný dôvod diskriminácie, ale postačuje, ak súdu oznámi skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, čo bolo pohnútkou diskriminačného konania.“).

4.3. Vzhľadom na vyššie uvedené žalobkyňa navrhuje, aby najvyšší súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a aby zaviazal žalovanú na náhradu trov dovolacieho konania.

5. K dovolaniu žalobkyne podala žalovaná svoje vyjadrenie (č. l. 412), v ktorom uvádza, že toto považuje za nedôvodné a nemajúce oporu v právnych predpisoch, naopak rozsudok odvolacieho súdu považuje za vecne a formálne správny.

6. Na vyjadrenie žalovanej reagovala žalobkyňa svojím vyjadrením (č. l. 430), táto zotrvala na svojej argumentácii vyplývajúcej z jej dovolania.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania konkrétne z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

I.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či došlo k žalobkyňou namietanej procesnej vade.

11.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

11.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11.3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

12. Žalobkyňa v dovolaní namieta, že rozhodnutie súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok riadneho odôvodnenia. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na to, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci.

12.1. Na podstate zásady, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) inú vadu konania (teda nie zmätočnosť), zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

12.2. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri

Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

12.3. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP), s jeho odôvodnením sa v celom rozsahu stotožnil a na zdôraznenie jeho správnosti ho náležite doplnil (§ 387 ods. 2 CSP). Aj v tomto prípade bol však odvolací súd v zmysle § 387 ods. 3 veta druhá CSP povinný vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami v odvolaní. Rozhodnutia oboch súdov nižšej inštancie dovolací súd vyhodnotil v ich vzájomnej súvislosti a nadväznosti, pričom dospel k záveru, že odvolací súd rozhodujúci o opravnom prostriedku žalobkyne sa dostatočne a preskúmateľne vysporiadal s jej právne relevantnou argumentáciou obsiahnutou v odvolaní. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje konkrétne na body 23. a nasl. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorých odvolací súd dostatočným a preskúmateľným spôsobom odôvodnil, čo ho viedlo k záveru o tom, že žalobkyňa v konaní nezadefinovala a nevysvetlila okolnosti vyplývajúce z § 2 ods. 1 Antidiskriminačného zákona, ktoré mali podľa jej názoru viesť žalovanú k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011).

13. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobkyne z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nevyplýva.

II.

14. Podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

15. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

16. Za právnu otázku zásadného významu žalobkyňa označila právne posúdenie odvolacieho súdu, ktorý usúdil, že žalobkyňa nepreukázala kvalifikovaný dôvod diskriminácie, na základe toho neunesla dôkazné bremeno a súdy sa už z tohto dôvodu nemuseli zaoberať tzv. obráteným dôkazným bremenom.

16.1. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) vo vzťahu k predmetnej dovolacej námietke v nadväznosti na rozhodovaciu prax súdov, na ktorú v rámci svojej argumentácie žalobkyňa poukazuje vyplýva, že žalobkyňa nesúhlasí s vyhodnotením dôkazov zo strany súdov nižších inštancií, so závermi ku ktorým na základe vykonaných dôkazov dospeli. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie, na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že v prejednávanom spore žalobkyňa predovšetkým s ňou predloženými dôkazmi a označením skutočností (skutkové vymedzenie žaloby) nepreukázala, že by s ňou žalovaná mala zaobchádzať inak ako s inou osobou v porovnateľnom postavení. Vzhľadom na to, že nebola splnená táto podmienka, tvrdenia žalobkyne o znížení jej prémie, navýšeného plánu tržieb a podobne, nebolo pre rozhodnutie sporu právne relevantné. Žalobkyňa teda v konaní pred súdom prvej inštancie ako aj v odvolacom konaní nešpecifikovala, aké bolo jej odlišné postavenie, vlastnosť, charakteristika v zmysle § 2 ods. 1 Antidiskriminačného zákona. Z tohto dôvodu preto ani nedošlo k špecifickému prenosu dôkazného bremena na žalovanú, tzv. „obrátené dôkazné bremeno v spore“ v zmysle § 11 ods. 2 Antidiskriminačného zákona. Aj v prípade tohto ustanovenia totiž platí, že dôkazné

bremeno neťaží len a výlučne žalovanú stranu, ale aj žalobcu. Žalobca musí prioritne uniesť dôkazné bremeno ohľadne skutočností, z ktorých možno odvodiť, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii, respektíve zásady rovnakého zaobchádzania. Žalobca musí tvrdiť a zároveň usúdiť, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. Súčasne musí tvrdiť, že pohnútkou diskriminačného konania je jeho rasa, či etnická príslušnosť (pôvod). Až následne sa presúva dôkazné bremeno na žalovanú stranu, ktorá má právo preukazovať svoje tvrdenia, že neporušila zásadu rovnakého zaobchádzania. Napokon uvedené navyše vyplýva aj zo záverov uznesenia najvyššieho súdu z 3. októbra 2011 sp. zn. 5 Cdo 10/2011, na ktoré práve žalobkyňa poukázala v rámci svojich tvrdení vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu. Žalobkyňa v dovolaní však naďalej zotrúva na tom, že v konaní jasne preukázala, že sa voči jej osobe uplatňovalo zo strany žalovanej rozdielne zaobchádzanie na základe jej zdravotného stavu, ktorý u nej nastal po pracovnom úraze, pričom žalovaná podľa jej názoru nepredložila v konaní ani jeden relevantný dôkaz, ktorý by jej tvrdenia vyvrátil. Táto dovolacia argumentácia žalobkyne však významovo nezodpovedá požiadavkám pre vymedzenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

17. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že argumentácia žalobkyne týkajúca sa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je nedostatočná a ňou uvádzané dovolacie dôvody nie sú v podanom dovolaní vymedzené spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP.

III.

18. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

19. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

20. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.